

TRANSPARENCY INFO

Reglementări și bune practici anticorupție în mediul de afaceri

TRANSPARENCY INTERNATIONAL ROMÂNIA

Prezentul newsletter este elaborat în cadrul proiectului "Creșterea rolului sistemului judiciar în prevenirea corupției în mediul de afaceri", finanțat din FONDUL PENTRU RELAȚII BILATERALE.

În acest număr :

LEGISLAȚIE UE

Reglementări europene pentru prevenirea corupției în mediul privat p. 4

LEGISLAȚIE NAȚIONALĂ

Cadrul legislativ național pentru combaterea corupției în sectorul privat p. 6

EXEMPLU DE BUNĂ PRACTICĂ

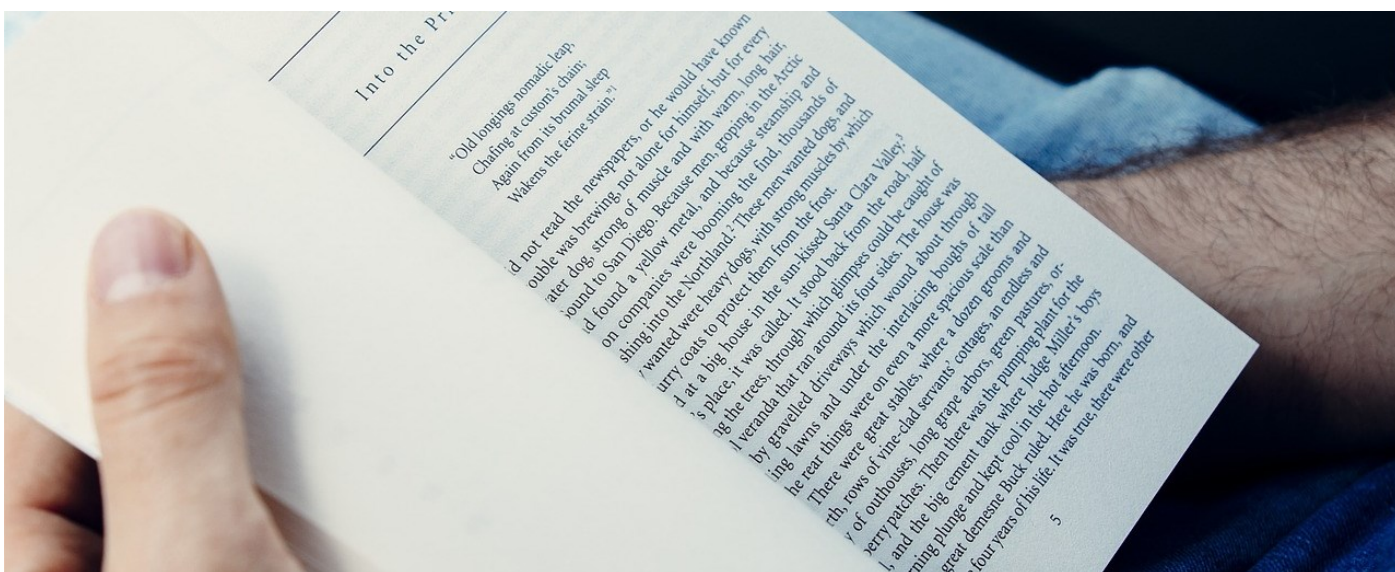
Cadrul normativ norvegian în domeniul combaterii corupției p. 8

EVENIMENTE

Summitul de Integritate pentru Prosperitate p.10

REFERINȚE

p.11

Reglementări europene pentru prevenirea corupției în mediul privat

Prevenirea corupției în mediul privat

Lupta împotriva corupției este parte integrantă din politicile interne și externe ale Uniunii Europene. Articolul 29 din Tratatul UE enunță prevenirea și combaterea corupției ca un obiectiv necesar creării și salvagădării unui spațiu european al libertății, securității și justiției, prin elaborarea unei acțiuni comune a statelor membre în domeniul cooperării polițienești, judiciare și a autorităților vamale, și atunci când este necesar, prin armonizarea legislației penale.

Este cunoscut faptul că prevenția contează mai mult decât constrângerile, iar anticiparea problemelor este mai bună decât tratarea acestora. În aceeași linie, supunerea la reguli obținută prin cooperare va fi întotdeauna mai semnificativă și mai trainică decât conformarea obținută prin constrângeri.

Astfel, mecanismele de prevenție sunt menite cu precădere să asigure o transparență sporită și în acest fel să reducă cât mai mult cu putință

posibilitățile de încălcare a obligațiilor legale și deontologice. Mai mult decât atât, rolul acestora este să limiteze expunerea acțiunilor indivizilor la riscuri de coruptibilitate cauzate de opacitatea procedurilor. Prin activitățile de prevenire se identifică și se reduce vulnerabilitatea entităților la corupție.

Principalele elemente ale politicii anticorupție la nivelul UE

O politică anticorupție comprehensivă la nivelul Uniunii Europene este cuprinsă în comunicarea (2003) 317, în care sunt enumerate măsuri de sprijinire a luptei împotriva corupției. Obiectivul major este acela de a reduce toate formele de corupție, de la orice nivel, din toate statele membre ale UE și inclusiv din cele care sunt în afara spațiului comunitar.

Principalele elemente ale politicii anticorupție luate în calcul

- Stabilirea unor standarde de integritate recunoscute și aplicate la nivelul întregii Uniuni.

- Încurajarea și susținerea eforturilor sectorului privat de a crește integritatea și responsabilitatea corporatistă.
- Promovarea eforturilor pentru combaterea corupției politice și a finanțării ilicite a partenerilor sociali și a grupurilor de interese.
- Concentrarea inițiativelor pe politicile preventive destinate evitării conflictelor de interese și introducerea sistemelor de control în acest sens.

De asemenea, trebuie menționat că la nivelul UE se ține cont de importanța prevenirii oricărui fapt care favorizează o minoritate în detrimentul societății în ansamblul său, la nivel european fiind recunoscut faptul că în lipsa unei lupte concrete și consecvente, corupția distruge baza vieții economice și distorsionează concurența.

Corupția în sectorul privat

Corupția în sectorul privat afectează atât concurența cât și dezvoltarea economică, prin urmare, combaterea acestui tip de corupție de către statele membre va avea ca efect consolidarea pieței interne precum și a economiilor.

În vederea creșterii integrității în sectorul privat, Comisia solicită asociațiilor profesionale ale notarilor, avocaților, contabililor, auditorilor și consultanților fiscali să continue să își întărească dispozițiile de auto-reglementare. De asemenea, pentru creșterea responsabilității corporative, se solicită companiilor (care pot fi atât subiecți activi cât și victime ale corupției), să aplice standarde

moderne de contabilitate, să adopte planuri interne de audit adecvate, coduri de conduită și să stabilească reguli clare pentru avertizarea de integritate.

Cum este definită corupția activă/pasivă din sectorul privat

Prin Decizia Cadru a Consiliului 2003/568/JAI este definită corupția activă și pasivă în sectorul privat și se recomandă statelor membre ca o serie de acte care, săvârșite cu intenție în cadrul activităților profesionale, să fie considerate infracțiuni. Aceste fapte sunt:

(a) fapta de a promite, de a oferi sau de a da, direct sau prin intermediul unui terț, unei persoane care exercită o funcție de conducere sau o activitate de orice fel pentru o entitate din sectorul privat, un avantaj nemeritat de orice natură, pentru ea însăși sau pentru o terță persoană, cu scopul ca această persoană să îndeplinească sau să se abțină de la îndeplinirea unui act, cu încălcarea obligațiilor sale;

(b) fapta prin care o persoană, în exercitarea unei funcții de conducere sau a unei activități, sub orice formă, pentru o entitate din sectorul privat, solicită sau primește, direct sau prin intermediul unui terț, un avantaj nemeritat de orice natură, pentru ea însăși sau pentru o terță persoană, sau faptul de a accepta promiterea unui asemenea avantaj cu scopul de a îndeplini sau de a se abține de la îndeplinirea unui act, cu încălcarea obligațiilor sale.

Strategia Națională Anticorupție 2016 - 2020

În lupta împotriva corupției sunt necesare măsuri pentru combatere și prevenire atât în sectorul de stat cât și în mediul privat. În Strategia Națională Anticorupție (SNA) 2016 - 2020 sunt cuprinse o serie de prevederi menite să promoveze integritatea și să sancționeze practicile corupte în sectorul privat.

Obiectivul specific dedicat mediului de afaceri este denumit: "Creșterea integrității, reducerea vulnerabilităților și a riscurilor de corupție în mediul de afaceri, promovarea unui mediu de afaceri concurențial, corect și integru". Printre măsurile enumerate în SNA în vederea îndeplinirii acestui obiectiv se numără următoarele acțiuni principale:

1. Continuarea demersurilor României de a deveni membru cu drepturi depline al OCDE și al grupurilor de lucru relevante ale organizației, și, în special, în Grupul de lucru Anti-mită. Aceasta presupune, de asemenea, aderarea la Convenția OCDE și punerea în aplicare a acesteia (Angajament Summit Londra);
2. Identificarea, descurajarea și sancționarea înțelegerilor anticoncurențiale;
3. Implementarea planurilor de integritate ca cerințe obligatorii pentru întreprinderile publice (Angajament Summit Londra);
4. Elaborarea proiectului de act normativ pentru transpunerea Directivei 2014/95/UE de modificare a Directivei 2013/34/UE în ceea ce

privește prezentarea de informații nefinanciare și de informații privind diversitatea de către anumite întreprinderi și grupuri mari;

5. Realizarea schimbului de bune practici în implementarea programelor de integritate între mediul privat și sectorul public;
6. Organizarea de consultări publice periodice între reprezentanții sectorului public și mediul de afaceri cu privire la agenda națională anticorupție și politicile publice cu impact asupra activității economice;
7. Diseminarea politicilor și programelor anti-mită dezvoltate la nivelul companiilor inclusiv prin aducerea acestora la cunoștința posibililor contractori și furnizori și solicitarea respectării unor standarde echivalente;
8. Inițierea dialogului cu autoritățile de reglementare în domenii precum energia, resursele minerale, în vederea implementării standardelor legale de integritate;
9. Publicarea în format deschis a indicatorilor economici și de performanță (inclusiv a bugetelor și subvențiilor primite de la autorități publice) pentru întreprinderile la care statul este acționar, atât prin structuri ale administrației publice centrale, cât și locale.

Sanțiuni și stimulente anticorupție pentru mediul de afaceri

În momentul evaluării celui mai bun curs de acțiune pentru elaborarea politicilor anticorupție referitoare la mediul de afaceri, trebuie luate în considerare cele trei categorii de sancțiuni și stimulente. O recomandare este ca actorii din sectorul public și privat ar trebui să facă publice sancțiunile, deoarece acest lucru ar putea mări eficiența lor. De asemenea, societatea civilă trebuie să aibă o înțelegere bună a sancțiunilor și stimulentele pentru a le include în strategiile de advocacy sau monitorizare a aplicării lor.

	LEGALE	COMERCIALE	REPUTAȚIONALE
SANȚIUNI anticorupție pentru companii	Amenzi Plata daunelor Confiscarea profiturilor generate prin fapte de corupție Pedepsa cu închisoarea (se aplică doar reprezentanților)	Terminarea relației comerciale Excluderea dintre oportunitățile de afaceri Acordarea de condiții contractuale nefavorabile	Publicarea cazurilor specifice de corupție Compararea performanțelor
STIMULENTE anticorupție pentru companii	Stimulent legal de atenuare: sancțiuni reduse	Accesul la oportunități de afaceri Acordarea de condiții avantajoase Stimulent comercial de atenuare: sancțiuni reduse	Recompensarea prin publicarea cazurilor de bună practică Compararea performanței Stimulent reputațional de atenuare: sancțiuni

Cadrul normativ norvegian în domeniul combaterii corupției

Norvegia este statul considerat ca având unul dintre cele mai robuste sisteme instituționale atât prin prisma resurselor de care instituțiile lui dispun, cât și prin independența și responsabilitatea de care dau dovadă.

Acest lucru este confirmat atât de Rapoartele Sistemului Național de Integritate elaborate și promovate de Transparency International, cât și de rapoartele Grupul Statelor Împotriva Corupției (GRECO). Conform rezultatelor ultimului Indice de Percepție a Corupției, în 2015, Norvegia se afla pe poziția a cincea dintr-un număr de 168 de state incluse în studiu, cu un scor de 87 de puncte din 100.

Sistemul judiciar norvegian este conside-

rat cel mai puțin corupt din ansamblul instituțiilor norvegiene evaluate de Barometrul Global al Corupției din 2013. În același studiu, mediul de afaceri se bucură de încrederea a 59% dintre norvegieni, companiile norvegiene nefiind însă ferite de corupție și consecințele negative ale acesteia. Integritatea în mediul de afaceri și eforturile susținute anticorupție reprezintă în același timp o obligație legală și etică către care mediul de afaceri în general nu direcționează foarte multe resurse. Cu toate acestea, cele mai multe companii norvegiene dezvoltă și implementează programe menite să combată corupția și să asigure un climat organizațional bazat pe valori și principii etice. Această situație se datorează și cadrului normativ norvegian.

Norvegia este membră sau semnatara celor mai recunoscute organizații și convenții internaționale privind combaterea corupției, printre care Convenția Națiunilor Unite Împotriva Corupției, Convenția OCDE împotriva mitei, Convențiile Penală și Civilă împotriva Corupției ale Consiliului Europei și Grupul Statelor Împotriva Corupției (GRECO).

Codul Penal norvegian în care sunt incriminate faptele de corupție se aplică tuturor funcționarilor publici, companii, cetățeni, companii străine și cetățeni străini înregistrați în Norvegia, indiferent dacă activitatea desfășurată de aceste categorii este desfășurată în țară sau în străinătate. Codul face distincție între gravitatea faptelor de corupție, astfel încât pentru faptele de corupție mare sau politică coroborate cu infracțiuni de serviciu în urma cărora câștigurile rezultate sunt substanțiale, sancțiunile pot ajunge până la 10 ani de închisoare. În același timp, un regim mai puțin sever este asociat cu faptele de corupție mică, unde sancțiunile variază de la amenzi pedepse de până

la 3 ani de închisoare.

Totodată, în Codul Penal norvegian sunt prevăzute reglementări stricte cu privire la regimul cadourilor și cheltuielilor de protocol și ospitalitate, precum și pentru faptele de dare și luare de mită prin intermediari. De reținut este că răspunderea penală a companiei pentru faptele de corupție comise de persoanele care acționează în numele ei este de asemenea prevăzută de Codul Penal.

Cadrul normativ norvegian în domeniul combaterii corupției este completat de: Legea împotriva Spălării Banilor și Finanțării Teroriste, Codul Muncii care prevede mijloacele de protecție a avertizorilor de integritate atât din instituțiile publice, dar și din mediul privat și Lega Partidelor Politice care instituie cadrul de monitorizare pentru finanțările politice.

Nu în ultimul rând, implementarea Directivei UE cu privire la achizițiile publice a creat condițiile excluderii de la procedurile de achiziție pentru operatorii economici condamnați pentru infracțiuni economice și corupție.

Evenimente

Summitul de Integritate pentru Prosperitate

Transparency International Romania continuă seria de conferințe prin care promovează integritatea ca element cheie al succesului în dezvoltarea mediului public și privat. Până la finalul anului sunt programate trei evenimente de acest tip în Constanța, Brașov și București.

Personalități marcante din sectorul privat, mediul academic și sectorul public vor avea oportunitatea de a discuta despre politicile anticorupție în mediu de afaceri românesc și în societate în ansamblu, o atenție specială urmând a fi acordată dezbaterilor pe marginea rolul pe care sistemul judiciar îl poate avea pentru prevenirea corupției din mediul de afaceri.

Programul conferințelor regionale:

24 noiembrie 2016, de la ora 15:00, Aula Universității Spiru Haret din Constanța, Facultatea de Științe Juridice și Științe Economice Constanța

25 noiembrie 2016, de la ora 10.00, sala Adolph Kolping, Hotel Kolping din Brașov

09 decembrie 2016, de la ora 10.00, sala Mihail Kogălniceanu, Hotel Capital Plaza din București

Cele trei conferințe regionale sunt parte a proiectului "Creșterea rolului sistemului judiciar în prevenirea corupției în mediul de afaceri", finanțat din FONDUL PENTRU RELAȚII BILATERALE.

Referințe

Comunicarea (2003) 317 finală

Bruxelles, 18.6.2007 COM(2007) 328

Bruxelles, 18.6.2007 COM(2007) 328

Articolul 2 (1) din Decizia Cadru a Consiliului 2003/568/JAI privind combaterea corupției în sectorul privat

GAN Business Anti-Corruption Portal, Norway Corruption Report, accesat în 22 noiembrie 2016, la: <http://www.business-anti-corruption.com/country-profiles/norway>

Organisation for Economic Co-Operation and Development, Specialised Anti-Corruption Institutions. Review of models, 2008, accesat în 22 noiembrie 2016, la: <https://www.oecd.org/corruption/acn/39971975.pdf>

Sivilombudsmannen, Anti-Corruption agencies in a changing world, 2014, accesat în 22 noiembrie 2016, la: <https://www.sivilombudsmannen.no/aktuelt/anti-corruption-agencies-in-a-changing-world-article3153-1555.html>

Transparency International, Global Corruption Barometer 2013, accesat în 22 noiembrie 2016, la: <http://www.transparency.org/gcb2013/country/?country=norway>

Transparency International, Corruption Perception Index, accesat în 22 noiembrie 2016, la: <http://www.transparency.org/cpi2015>

Transparency International, National Integrity System Assessment Norway, accesat în 22 noiembrie 2016, la: http://www.transparency.org/whatwedo/publication/national_integrity_system_assessment_norway_executive_summary_english

Transparency International Norway, Norway's Integrity System – Not so perfect?, accesat în 22 noiembrie 2016, la: http://www.transparency.no/wp-content/uploads/sites/10/engelsk_versjon_av_NIS.pdf

Transparency International Norway, Protect your Business! Anticorruption Handbook for the Norwegian Business Sector, Oslo:2009

Transparency International România

Bulevardul Magheru nr. 28-30,
010044 București România
telefon +4 031 6606 000 / fax +4 031 6606 006
office@transparency.org.ro /
www.transparency.org.ro